

מסורת הש"ס

(א) לעיל עו. וזכרם מה.
(ב) פסחים לג' ד"ה דכביש.
(ג) י"ל אי לא קפיד
אלא וילא קפידו לא אלא
כ"י. ש"ל. (ד) י"ל דמי
קפידא שרי הוא שם במשנה
וארבי' בתוס' פ"ב דטול
יוס ליתא וזכ"י ג"כ בתוס'
פסחים שם ד"ה ג"כ ש"ל.
(ה) ונ"ע חו"ס פסחים לג':
ד"ה ליתא תוס' ונ"ע.
ד"ה אפילו.

הגהות הב"ה

(א) ד"ש ד"ה הסו וכו'
ושעור למחשבתו שניה:
(ב) ד"ה יו דמיו וכו' לא
מחשבתו הטאת מ"י (א) חו"ס
ד"ה אי לענין וכו' דמיו מכל
האול מלמד שמיטמא
בכל שעה:

גליון הש"ס

גמ' עד דאיכא בית
עין עינין דף פ ע"ב
מדר"כ אגב: שם ותפחה
ונמלך עליה ע"י נמחות דף
נד ע"א מדר"כ דמקדוק:
שם ונמלך ונמלך. עין
לעיל עו ע"א מדר"כ ועד:
שם ובנו דאיכא פחות
בכביש אובלין. עין משנה
נמלך פ"ד ה"א מ"ה
ט"א: תוס' ד"ה אי לענין.
משמע דלא מקבל אול
טומאה ע"י זכרם דף לא.
מדר"כ אר"י:

מוסף רש"י

ובא אחר והוציא. בשעת
לחיצת חיי, דמקדוק מלאכה
מניין מתקנתו על שמיטת
לו והלשון (בבב"ב טז).

רבינו הגאון

ולא יתבאר בטוילי כמבטל
למחשבתו, אלא כל העושה
על דעת מחשבתו ראשונה
הוא נעשה. אמר רב יהודה
אמר שמואל מחייב היה
לא מאיר אף במציאות
חיה אחת לזרעה. הי' הני
מילי לענין המצניע אפילו
בצניע חיה אחת והוציא.
והיה נתון בארץ פירין
ורענו גינה פחות מברור.
ותן ורעו קישורין ודילוחין
ופור המצניע שנים, שיעורין
דעלמא דלא למצניעין,
שאין אדם מוציא מינה
אחת לזרעה. אבל המצניע
אפילו אחת חייב בזה.
וכל אדם שהוציא סתם
בשלא מצניעו אינו חייב
עליו אלא כשיעור ארבע
מצניעין (והראשון) ואינו
מחייב במחשבתו הראשונה,
ומתניתין דלא כרבי שמעון
בן אלעזר. אבל אם
הוציא השני מרעית המצניע
הראשון חייב. ואם הוציא
בגורגרת שהוא כשיעור
הוצאה (לאכילה), ומעיקור
היתה מחשבתו לאכילה
ונמלך עליה לזרעה,
או לזרעה ונמלך עליה
לאכילה חייב, ולא אמרין
צריך שהיה עקירה והנחה
בחדא מחשה. ובעי' דרבי
לא אפישט, הוציא רבי
גורגרת לזרעה ותפחה
והיה בגורגרת ונמלך עליה
לאכילה, בעידנא דעקירה
היה מחייב המחשבתו
ושיעור למחשבתו, ואין
ובעידנא דהנחה גמי
שיעורא היא למחשבתו
שבאותה שעה, ואילו
אשתיק ולא חשיב עליה
מחייב המחשבתו לזרעה,
השתא גמי מחייב. הוציא
בגורגרת והיתה

מהו דסימא. כיון דשכח בשעת הוצאה שלא היה זכור להצנעתו:
בעלם לו מחשבתו. ואין כאן לא חשיבות מחשבת הצנעה ולא
מחשבת הוצאה: קמ"ל. דכל העושה סתם על דעת הראשונה עושה
ובחשיבותיה קמא קאי: כל שהוא סתם. וסתם משנה רבי מאיר:
לאפוקי בגורגרת. דשאר אובלין:

אלא מעשה. דמני' דעמיה תליין
כדקאמרת משום דעל דעת ראשונה
מחשבת ליה שיעורא: חישב להוציא
כל ציטו. בהוצאה אחת דלא לחשבה
אלא אם כן הוציא כולה כאחד: הכי
נמי. דכי אפקא פורתא פורתא לא
מחייב: בעלם דעמיה. ושיעורא
דחשיב לאינשי חשיב: וכל אדם אין
חייבין אלא כשיעורו. ואע"פ שהוכשר
לזה והלשון: בגורגרת. איכא
שיעורא לאכילה ולהוצאה וכו"ש לזרעה
דשיעורא בכל שהוא: וספחה. ועמדה
על גורגרת קודם הנחה: ונמלך
עליה לאכול. והנחה מהו: אס"ל
בהסא אע"פ דעקירה והנחה לאו
בחדא מחשה הואי מחייב: הסס
הוא דיל כהן כו'. בשעת מחשבה
ראשונה היה צו כשיעור למחשבתו
ושיעור (א) למחשבה שניה הלכך
מילטרפי עקירה והנחה: אכל כהן
בעידנא דאפקא לא הוה צו שיעור.
למחשבה שניה של הנחה ולא מאטרפי
הנחה לעקירה: כיון דאילו אשתיק.
צדק שניה אית צו שיעור לזרעה
ומחייב: השתא גמי מחייב. הואיל
וש שיעור למחשבה אחרונה ובעידנא
זה איכא שיעורא למחשבה ראשונה
ויומר: לא מחייב דהא בשעת
הנחה ליכא שיעור למחשבה קמייתא:
בחדא פסא. בחדא מחשה דהשתא
אוליין לענין הנחה: יש דיחוי. מה
שחכרם צנינים אילו אחת בהסא
שעתא לא מחייב (א) מי אמרין מורת
דיחוי דנדחה לו מחיזו חטאת וצטלה
לה עקירה וכו' דהר תפחה והניחה
הי הנחה בלא עקירה: אי לענין
טומאה. דמיצטל לך אם נטמא
לנטמא טומאת אובלין או לאו כצילה
בעין: והאי משלמה. שנהא אלא
והשלמו וכו' הנחה זו נטמאה:
מאי. מדחשיב הנחה זו זריקה לענין
טומאה חשיב גמי לענין שבת כאלו
הוא בגורגרת ומחייב או לא:

בביצה אובלין בעינן לעולם
אובלין והאי משלימו לביצה
לענין שבת או דילמא כל לענין שבת בגורגרת בעינן א"ל תניתיה אבא שאול
אומר שתי הלחם ולחם הפנים שיעורין בגורגרת ואמאי לימא מדלענין

צירוף פחות מכציה הוה מצי לאוקמי דנגע שרץ כצית שצדקי עריצה בפסח דאסורו חוששו מקבל טומאה בשאר ימות השנה אי קפיד
אין א לא לא אלא דלענין קבלת טומאה עממה לא נפקא לן מינה מיד דנכלא הכי אסוריה משום סמך להכי נקט לענין לנטמא אחרים ומייתי
רבינו תם ראה דאין אובל מקבל טומאה פחות מכציה דמניא שפרק אלו עוצרין (שם מד). המקפה של תרומה השום והשמן של חולין
ונגע עטול יוס צמקתן פסל את כולן מקפה של חולין ושמן של תרומה ונגע עטול יוס צמקתן לא פסל אלא מקום מגעו והיונן זה
מקום מגעו אמאי פסל לא הוה כציה ורש"י י"ג הכי אלא גרים אלא שכל צרוב ונמפרש דהי פריך מקום מגעו אמאי פסל והא שכל
שום ונגע אגב מקפה דהא פסל הכי קמי צרוב פסל כלן וכלן ואלן נראה למחוק הפסחים ועדי פ"ד דצטלי צרוב להחמיר להקל לא
אמרין דצטלי ועוד דלא שייך למימר דצטלי השום והשמן כיון שהן צעין מדקמי לא פסל אלא מקום מגעו ועוד י' (דמניא צמקתן) דצ"א
צומן שהיה גוש צקערה משמע שהן צעין ואין להאריך ורש"י חור צו כציתות (דף כה). וגבי פרה מיטמא טומאת אובלין (חולין דף פב).
והא דלמר צפ"ק דחולין (דף כד): התורה העידה על כלי חרס אפילו מלא חרדל לאו דוקא חרדל אלא כלומר מלא צינים ומשום דבחרדל איכא

אי לענין שבת בגורגרת בעינן. הוה מצי למיפרך אמאי נקט זרק ואמאי נקט תרומה ולבית טמא: בגון דאיכא פחות מבביצה
אובלין בו. אורי' דלחצי נקט זרק דהשתא צהדי הדדי קא אמיין ללא מחייב לענין שבת עד דנה דלמר צפרק מבביצה
(לעיל דף פ). תוך ג' לרבנן צעיה הנחה על גבי משאו אכל מניס מכי אתי תוך ג' (איכא אסור שבת ואיסור טומאה ליכא עד דמלטרף א"ל ולא
לחמן

המצניע פרק עשירי שבת

צא.

מתקין לה רב יצחק. פירש צקונטרס דפריך ארז"י וקשה
למאי נטר ליה עד הכא ¹ ואומר הרב פור"ט צס
רבינו שמואל דלדרב יהודה אצור פריך וה"פ ג' כיון דלמרת דמוציא
חטה אחת לזריעה חייב אע"פ שאין רגילות משום דבתר מחשבתו
אוליין הי"נ כשיחשב להוציא כל ציטו

ניזול בחדא מחשבתו אלא נחייבו צפחות
כיון דפחות מניין אצור חשבו צמינו
ומשני התם צטלה דעמו אכל כל אדם
דאין אדם שלא יהא חשבו צמינו
פחות מכן אכל הכא יש צמי אדם
שחשבה להם חטה אחת לזריעה:
א דיימא בחדא מחשבתו אוליין. משמע
דאי צמח השתא אוליין ליכא
למיצטלי מניין מדקאמר את"ל בחד
השתא אוליין הוציא גורגרת לאכילה
וצמקה וחזרה ותפחה מהו ולא מיצטלי
ליה אקמייתא ואמאי אכתי מצינא ליה
אי הוה דיחוי אכל צמח או לא כדבעי
בצמון דהא מיד כשצמקה נחית
וי"ל דדוקא היא בצמון חשיב ליה
דיחוי שדמית צין משיעור ראשון צין
משיעור אחרון אכל הכא דמשיעור
אחרון מיהא לא נחית אלא חשיב ליה
דיחוי: **אי** לענין טומאה בביצה
אובלין בעינן. משמע דלא מקבל
אובל טומאה צפחות מכציה ומה
שהצא רש"י מת"כ דאובל מקבל
טומאה בכל שהוא דמניא מכל האובל
(א) שמתמא בכל שהוא יכילוף הוא שמתמא
אחרים מת"כ אשר יאכל אובל הנאכל
בצת אחת הוה אומר זה צילת תרנגולת
אומר ר"ת דאסמכתא היא דה"נ
מעשר ירק מצינן צמ"כ מוכל
מעשר הארץ ולא הוה אלא אסמכתא
בעלמא ² והא דפריך צפרק כל
שעה (פסחים ד' ג'): למ"ד משקין
מיצטל צליע מהא דתמן טומא
מת שסמך וימים ונעניס כצילה
מכוונת טהורים ואי מיצטל צליע
אמאי טהורים ומוקי לה צעניס שלא
הוכשרו לאימת קא מיתכשרי לבי
סמיט להו וכו' סמיט להו צציר ליה
שיעוריה אמי שפיר גס לפי' הקונטרס
דלע"ג דמקבל טומאה בכל שהוא מ"מ
צציר ליה שיעורא מלכלל הכשר
לפירוש הרב פור"ט דמפרש צס
רש"י צ' צצית (למן קמה). דאין אובל
מקבל הכשר צפחות מכציה וטעמא
משום דמחשבו יאכל נפקא לן לנטמא
אחרים כצילה ³ והא כהן אשר יצא
עליו מים וכן צפרק אלו עוצרין
(פסחים מה). גבי צלק שצדקי עריצה
דמפרש אצ"י כגון דלחצי צריצה
מכציה אובלין ונגעו צהאי צלק צפסח
דאיסורו חוששו מאטרף אע"ג דכלא

צירוף פחות מכציה הוה מצי לאוקמי דנגע שרץ כצית שצדקי עריצה בפסח דאסורו חוששו מקבל טומאה בשאר ימות השנה אי קפיד
אין א לא לא אלא דלענין קבלת טומאה עממה לא נפקא לן מינה מיד דנכלא הכי אסוריה משום סמך להכי נקט לענין לנטמא אחרים ומייתי
רבינו תם ראה דאין אובל מקבל טומאה פחות מכציה דמניא שפרק אלו עוצרין (שם מד). המקפה של תרומה השום והשמן של חולין
ונגע עטול יוס צמקתן פסל את כולן מקפה של חולין ושמן של תרומה ונגע עטול יוס צמקתן לא פסל אלא מקום מגעו והיונן זה
מקום מגעו אמאי פסל לא הוה כציה ורש"י י"ג הכי אלא גרים אלא שכל צרוב ונמפרש דהי פריך מקום מגעו אמאי פסל והא שכל
שום ונגע אגב מקפה דהא פסל הכי קמי צרוב פסל כלן וכלן ואלן נראה למחוק הפסחים ועדי פ"ד דצטלי צרוב להחמיר להקל לא
אמרין דצטלי ועוד דלא שייך למימר דצטלי השום והשמן כיון שהן צעין מדקמי לא פסל אלא מקום מגעו ועוד י' (דמניא צמקתן) דצ"א
צומן שהיה גוש צקערה משמע שהן צעין ואין להאריך ורש"י חור צו כציתות (דף כה). וגבי פרה מיטמא טומאת אובלין (חולין דף פב).
והא דלמר צפ"ק דחולין (דף כד): התורה העידה על כלי חרס אפילו מלא חרדל לאו דוקא חרדל אלא כלומר מלא צינים ומשום דבחרדל איכא

אי לענין שבת בגורגרת בעינן. הוה מצי למיפרך אמאי נקט זרק ואמאי נקט תרומה ולבית טמא: בגון דאיכא פחות מבביצה
אובלין בו. אורי' דלחצי נקט זרק דהשתא צהדי הדדי קא אמיין ללא מחייב לענין שבת עד דנה דלמר צפרק מבביצה
(לעיל דף פ). תוך ג' לרבנן צעיה הנחה על גבי משאו אכל מניס מכי אתי תוך ג' (איכא אסור שבת ואיסור טומאה ליכא עד דמלטרף א"ל ולא
לחמן

ליה לרבא. ואהדרין לעולם לענין שבת, וכגון שזרק לאותו בית טמא תרומה פחות מבביצה ואיתא חתם, וזרק נכשיו כות
שהוא משלימו להוציא דאיתיה חתם לכביצה. מאי. דמלטרף לענין טומאה קא מחייב עליה גמי לענין שבת, וזרק לאו דאק
מלטרף לענין טומאה ומחייב עליה, לא אחייב עליה לענין שבת, ומשום דאק מחשבו ליה מחייב. כי האי דסוף הורוק יש אובל
איכא אחת חייב עליה ארבע חטאות ואשם, טמא שכלל חילק והוה נהר מן המוקדשין ביה"כ. ר"מ אומר אם היתה שבת
והוציא חייב, אמרו לו אינו [מן] השם, ואמרין עליה אמאי הא אין דרך הוצאה בכך, ומהדרין כיון דחשביה מחייב, הכא
גמי הכין או דלמא כל לענין שבת בגורגרת בעינן. א"ל ר"מ תניא אבא שאול אומר שתי הלחם ולחם הפנים שיעורין בגורגרת.

עין משפט נר מצוה

ב א מ"י פ"ח מה' שנת
הסלס: כו'
ג ב מ"י ח'
ד ג מ"י ח'
ה ד מ"י ח' ס'
ו ה מ"י ח':

מוסף תוספות

א. דאוקמה למתניתין כגון
הצניעין ושבת למה
הצניעין. מוס' הא"ש.
ב. היה לבעל התמורה לסדר
דברי ר' יצחק אחר
דברי אביי ולא יפסוק
בניהם בחדא דרב יהודה.
ג. בשלמא אי לאו
דאין יהודה הוא אמאי
מאי כל שהוא כות
דחשיב בעלמא אבל. חי'
היין. ט. שאין מחשבתו
מבטלת מה שהוא ראו
לכל בני אדם. נמנין.
ו. פשיטא ליה. מוס'
ה"ש. ו. ועולם היה בו
שיעור וזרעה שהיה יכול
להחליט מחטאיה ועד
סוף השיעור זה לזרעה.
ז. מן התורה.
ח. פסחים לג': ד"ה
לחמא. ו. דהרבה דברים
מדרבנן נסכים לזה בתורת
בניהם קרא. מוס' הא"ש.
ט. אובל הנאכל בבת
אחת. מוס' פסחים לג':
ד"ה לחמא. י. מיד הור"ל
כמוהו. רש"י. יא. דנה
משמע על פחות מבביצה.
יטע"פ.

רבינו גאון

פירש עשירי המצניע
למאי אי לענין שבת
בגורגרת בעינן אי לענין
טומאה בביצה אובלין
בעינן. אימא בגורגרת
לחוצאת שבת. הוא אמר
בכמה מקומות, במשנה
המוציא אובלין בגורגרת,
והוצאת כזה. ואסמכתא
דיתה מקרא דבית ארין
חלה ושעורו ונפן תאנה
ורמון. ואמר תאנה
בגורגרת לחוצאת שבת.
ובביצה לענין טומאה
אובלין. בתורת כהנים אובל
מיטמא שהוא מיטמא
בכל שהוא, כ' ת"ל אשר
יאכל את אינו מטמא אלא
בכביצה. ובפרק יוס
הפסחים תניא ר' אומר כל
אסורין בשבתות בכות
חורץ שטומאת אובלין כו'.
וטומאת אובלין מכלן דאמר
ר' אבהו אמר ר' אלעזר אמר
קרא מכל האובל אשר
יאכל, אובל שאתה יכול
לאוכלו בבת אחת, ושיעורו
התמים שאין בית הבליעה
מחייב יתר מבכירת התרנגולת.
והוכחנו דבר זה בבכורות ופי'
א"ל משנה [במשנה] במסכת
מעילה פסוק קדשי מוכח
שנינו כל האובלין מצטרפין
לפסול את הגזית בבכזי
פרס ומוזון ב' עשרות
לעירוב. ובכזיזה לטמא
טומאת אובלין ובגורגרת
לחוצאת שבת וככותבת
ליום הפסחים.

(א) יטל יטמא לתרסם בכל
שואל.

רבינו הגאון (המשך)

לרשות [החידוש] ורשות
הרבים במצניע. ויריקין
למאי קא בעי רבא הא בעי,
אי לענין שבת בגורגרת
שם הוציא אובלין
פחות מבגורגרת פטור, ואילו
לענין טומאה בביצה אובלין
בעינן, שאם טימא תרומה
פחות מבביצה פטור, האי
כיות לענין מאי קא מיכבי